

14. Про культуру: Закон України, 14.12.2010 р. № 2778-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2778-17>. – Заголовок з екрана.

15. Саух П. Сучасні трансформації науки і освіти, алгоритм їх взаємодії в умовах суспільства знань [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://eprints.zu.edu.ua/6090/2/Modern%20transformation%20of%20science%20and%20education.pdf>. – Заголовок з екрана.

16. Стратегія реформування вищої освіти в Україні до 2020 року (проект) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.mon.gov.ua/img/zstored/files/HE%20Reforms%20Strategy%2011_11_2014.pdf. – Заголовок з екрана.

17. Українська культура в контексті світових глобалізаційних процесів / НАН України, Ін-т мистецтвознав., фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського; голов. ред. Г. Скрипник. – К. : [б.в.], 2005. – 360 с.

18. Українська культура в європейському контексті / Ю.П. Богуцький, В.П. Андрущенко, Ж.О. Безвершук, Л.М. Новохатко; [заред. Ю.П. Богуцького]. – К. : Знання, 2007. – 679 с.

19. Феномен української культури: методологічні засади осмислення: зб. наук. праць / НАН України. Ін-т філос. ; відп. ред. : В. І. Шинкарук, С. К. Бистрицький. – К. : Фенікс, 1996. – 479 с.

20. Шейко В.М. Історія української культури: монографія / В.М. Шейко. – Х. : ХДАК, 2001. – 400 с.

21. Шинкарук В. І. Духовна культура – человек – искусство / В. І. Шинкарук. – Вибрані твори : у 3-х т. – К. : Український Центр духовної культури, 2004. – Т. III. – Ч. I. – С. 297–310.

References

1. Aktualni problemy formuvannya derzhavnoi kulturnoi polityky. Analitichna zapyska [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://www.niss.gov.ua/articles/1429/>. – Zaholovok z ekrana.

2. Bystrytskyi Ye. K. Konflikt kultur i filosofiiya tolerantnosti / Ye. K. Bystrytskyi // kn.: Ideia kultury: vyklyky suchasnoi tsyvilizatsii. – K. : Alterpres, 2003. – S. 3–11; S. 77–96.

3. Dziuba I. Mizh kulturoiu i politykoiu / I. Dziuba. – K. : Sfera, 1998. – 372 s.

4. Dorozhnia karta stvorena dlia proektu “Kultura 2025. Dovhostrokovna natsionalna kulturna stratehiia” [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://mincult.kmu.gov.ua/mincult/uk/publish/article/376119>. – Zaholovok z ekrana.

5. Zhulynskiy M. Humanitarniy prostir Ukrainy abo yaki syly “striasiut nash dukhovnyi Vsesvit” / M. Zhulynskiy // Den. – 2008. – 27 bereznia (№ 56).

6. Konstytutsiia Ukrainy. Pryiniata na piatii sesii Verkhovnoi Rady Ukrainy 28 chervnia 1996 r. / Ministerstvo yustytzii Ukrainy. – K. : Ukrainska pravnycha fundatsiia, 1996. – 56 s.

7. Krymskij S. B. Kontury duhovnosti: Novye konteksty identifikatsii / S. B. Krymskij // Voprosy filosofii. – 1992. – № 12. – S. 21–28.

8. Kulnich M. Yu. Arkhivna ukrainika i diialnist derzhavnoi sluzhby kontroliu za peremishchenniam kulturnykh tsinnosti cherez derzhavnyi kordon Ukrainy (2000–2011rr.): korotki pidsumky [Elektronnyi resurs] / M. Yu. Kulnich. – Rezhym dostupu : http://www.archives.gov.ua/Publicat/AU/AU_3_2013/02.pdf. – Zaholovok z ekrana.

9. Malimon V. I. Kulturna polityka derzhavy yak chynnyk reformuvannya suspilstva : avto-ref. dys. ... kand. derzh. upr. : 25.00.02. / V. I. Malimon. – Ivano-Frankivsk, 2011. – 20 s.

10. Ohienko I. Ukrainska kultura. Korotka istoriia kulturnoho zhyttia ukrainskoho narodu / I. Ohienko. – K. : Dovira, 1992. – 142 s.

11. Osnovy zakonodavstva pro kulturu: Zakon Ukrainy, 14.02.1992 r. №2117-XII [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2117-12>. – Zaholovok z ekrana.

12. Popovych M. Narys istorii ukrainskoi kultury / M. Popovych. – K. : ArtEL, 1998. – 728 s.

13. Pro vyshchu osvitu: Zakon Ukrainy, 01.07.2014 r. № 1556-VII [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>. – Zaholovok z ekrana.

14. Pro kulturu: Zakon Ukrainy, 14.12.2010 r. №2778-VI [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2778-17>. – Zaholovok z ekrana.

15. Saukh P. Suchasni transformatsii nauky i osvity, alhorytm yikh vzaiemodii v umovakh suspilstva znan [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://eprints.zu.edu.ua/6090/2/Modern%20transformation%20of%20science%20and%20education.pdf>. – Zaholovok z ekrana.

16. Stratehiia reformuvannya vyshchoi osvity v Ukraini do 2020 roku (proekt) [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : http://www.mon.gov.ua/img/zstored/files/HE%20Reforms%20Strategy%2011_11_2014.pdf. – Zaholovok z ekrana.

17. Ukrainska kultura v konteksti svitovykh hlobalizatsiinykh protsesiv / NAN Ukrainy, In-t mystetstvoznav., folklorystyky ta etnologii im. M. T. Rylskoho; holov. red. H. Skrypnyk. – K. : [b.v.], 2005. – 360 s.

18. Ukrainska kultura v yevropeiskomu konteksti / Yu. P. Bohutskiy, V. P. Andrushchenko, Zh. O. Bezvershuk, L. M. Novokhatko; [za red. Yu. P. Bohutskoho]. – K. : Znannia, 2007. – 679 s.

19. Fenomen ukrainskoi kultury: metodolohichni zasady osmyslennia: zb. nauk. prats / NAN Ukrainy. In-t filoz.; Vidp. red.: V. I. Shynkaruk, Ye. K. Bystrytskyi. – K. : Feniks, 1996. – 479 s.

20. Sheiko V. M. Istoriia ukrainskoi kultury: monohrafiia / V. M. Sheiko. – Kh. : KhDAK, 2001. – 400 s.

21. Shynkaruk V. I. Dukhovnaia kultura – chelovek – yskusstvo / V. I. Shynkaruk. – Vybrani tvory : u 3-kh t. – K. : Ukrainskyi Tsentr dukhovnoi kultury, 2004. – T. III. – Ch. I. – S. 297–310.

Bozhuk L. V., Cand. Sc., (History), Assoc. Prof., National Aviation University (Ukraine, Kiev), lvbozhuk@ukr.net

Cultural creative processes in Ukraine in conditions of independence

Main tendencies of cultural development of Ukraine in conditions of independence are analyzed in the paper. The shaping of cultural space in the independent Ukrainian state as the important aspect of the state organization is observed. The decisive role of culture in the age of powerful nation-consolidation processes is stressed. Cultural creative processes in Ukrainian diaspora as the mighty component of Ukrainian cultural space are characterized. Their influences on preserving of Ukrainian culture integrity, activating of the state organization potential, strengthening of positions of Ukraine in the world community are mentioned. The author concludes that one of the most important ways to overcome contemporary economical, political, and social problems in the Ukrainian state is the shaping of the new cultural identity.

Keywords: culture, state policy in cultural sphere, national cultural strategy, cultural creative process, Ukrainian cultural space.

Божук Л. В., кандидат исторических наук, доцент кафедры истории и документоведения, НАУ (Украина, Киев), lvbozhuk@ukr.net

Культуротворческие процессы в Украине в условиях независимости

Анализируются основные тенденции развития культуры в Украине в условиях независимости. Рассматривается важный аспект государственного строительства – формирование в независимом украинском государстве собственного культурного пространства. Акцентируется внимание на определяющей роли культуры в ходе мощных процессов консолидации нации в периоды строительства независимого государства. Характеризуются процессы культурного развития, происходящие в среде украинской диаспоры, как неотъемлемая составляющая украинского культурного пространства. Отмечается его влияние на сохранение целостности украинской культуры, активизации государственного потенциала, укрепление позиций Украины в мировом сообществе. Делается вывод о том, что среди наиболее важных путей преодоления современных экономических, политических, социальных проблем в украинском государстве, едва ли не самых важных, является формирование новой культурной идентичности.

Ключевые слова: культура, государственная политика в сфере культуры, национальная культурная стратегия, процессы культурного строительства, культурная идентичность, украинское культурное пространство.

* * *

УДК 37.013.73+1

Гривнак Б. Л.

асистент кафедри соціальних комунікацій та права,
Інститут гуманітарної підготовки
та державного управління, Івано-Франківський
національний технічний університет нафти і газу
(Україна, Івано-Франківськ), rommel82@mail.ru

ТЕНДЕНЦІ РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНОЇ ОСВИТИ В ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ 80-х – НА ПОЧАТКУ 90-х РОКІВ XX СТОЛІТТЯ

Проаналізовано тенденції розвитку освіти в Україні в другій половині 80-х – на початку 90-х років XX століття, зокрема окреслено основні принципи тогочасної освітньої політики в СРСР і її вплив на національну педагогічну думку. Досліджено погляди вітчизняних науковців на пріоритети та напрями

можливого вдосконалення роботи галузі, а також охарактеризовано позитивний вплив гуманістичних тенденцій у суспільстві на розвиток освіти. Визначено, що якщо у сфері дидактики та управління освітою в досліджуваній період спостерігалися певні зрушення, то сфера виховання практично не зазнала змін. Доведено, що розвитку вітчизняної освіти в цей час сприяли потужні гуманістичні тенденції, новаторство та запровадження принципів педагогіки співробітництва, які зумовили переорієнтацію навчального процесу від принципів адаптаційної парадигми до парадигми особистісно-орієнтованого навчання.

Ключові слова: знання, розвиток освіти, освітня політика, гуманістичні тенденції, педагогіка співробітництва, особистісно-орієнтоване навчання.

Кінець ХХ століття можна з упевненістю назвати епохою великих змін, перетворень та потрясінь. Ще десятиліття перед тим здавалось, що подальше протистояння двох систем – капіталістичної та соціалістичної визначатиме хід історичних подій протягом найближчих десятиліть, але вже на початку 1990-х років стало зрозуміло, що світ із двополярного став багатополярним. Як вплине цей факт на розвиток людства в майбутньому сьогодні, мабуть, з упевненістю сказати не здатен ніхто. Ми можемо лише констатувати, що на початку ХХІ століття світ є вкрай мінливим та непередбачуваним і процес постійних змін постійно пришвидшується.

Людина, не підготовлена належним чином до життя і праці в умовах постійних суспільних трансформацій, матиме небагато шансів досягти успіху як у плані професійної реалізації своїх можливостей так і в плані буття взагалі. Тому питання освіти та набуття знань сьогодні є вкрай важливим. Кожен із нас може спостерігати, що протягом останніх 150–200 років проміжок часу, за який людина здобувала знання, достатні для того, щоб вважатися освіченою, постійно зростає. І якщо на початку, скажімо, ХІХ століття 5–ти років навчання у початковій школі було для цього достатньо, а у середині ХХ століття ця цифра складала в середньому 16–18 років, то сьогодні інформація оновлюється настільки швидко, що стає застарілою уже через 3–4 роки. У ХХІ ж столітті людина має оновлювати свої знання постійно. Тобто навчання протягом життя є нагальною вимогою часу. Саме тому якісна освіта сьогодні є настільки ж важливим явищем як і енергетичні ресурси чи новітні технології.

Розвиток системи освіти в Україні в досліджуваній нами період (маються на увазі 1984–1991 роки) був предметом інтенсивних наукових дискусій, що безумовно відображено у значній кількості праць з педагогіки, соціології, психології та філософії освіти. Нам, перш за все, хотілось би виділити наукові доробки таких вчених як: О. Адаменко, В. Андрущенко, Л. Березівська, І. Бех, В. Булдаков, В. Громовий, І. Зязюн, А. Кузьмінський, П. Кононенко, К. Корсак, О. Савченко, І. Прокоп, О. Сухомлинська, О. Янкович та ін.

Зважаючи на те, що наша держава, враховуючи своє вигідне географічне розташування і багаті природні ресурси, намагається посісти чільне місце у світовому співтоваристві, питання побудови якісної, ефективної системи освіти є дуже важливим.

Аналіз розвитку вітчизняної освіти в другій половині 80-х – на початку 90-х років ХХ століття допоможе нам осмислити та зрозуміти стан речей в галузі, а також повною мірою уявити собі вихідні дані та умови, в яких почала свій розвиток освіта незалежної української держави. Адже без минулого – немає

майбутнього, а постулат “чистого аркуша”, який був таким популярним в СРСР, майже не дає шансів на досягнення позитивних результатів в сучасному глобалізованому світі, зрештою, не тільки в освіті.

Саме в цей час, на наш погляд, відбувалися кардинальні зміни та трансформації у суспільстві. При чому в освіті цей процес ускладнювався тим, що проходив відразу в декількох площинах, і на нього впливали такі фактори як деідеологізація, демократизація, гуманізація, посилення національно-патріотичних тенденцій і, звичайно, ж інтенсивне впровадження у навчання інформаційно-комунікаційних технологій.

Формування цілей статті (постановка завдання) – проаналізувати розвиток вітчизняної освіти в другій половині 1980-х – на початку 1990-х років, визначити умови в яких відбувалось зародження освітньої системи незалежної Української держави.

Дана мета реалізується у наступних завданнях:

- проаналізувати освітню політику в СРСР в означений період та визначити її вплив на розвиток національної педагогічної думки;

- дослідити погляди вітчизняних науковців щодо пріоритетів та напрямів вдосконалення галузі;

- охарактеризувати позитивний вплив гуманістичних тенденцій у суспільстві на розвиток національної освіти.

Досліджуючи розвиток вітчизняної освіти, ми мусимо звернути увагу не тільки на той період, коли наша держава отримала свою політичну незалежність. Адже, безперечно, буде неправильним вважати, що до цього часу не було жодних надбань, досягнень чи успіхів. Тому ми маємо намір зосередити увагу на час, коли, на нашу думку, відбувалося зародження тих демократичних змін, які згодом сприяли трансформації української освіти і всього суспільства, набуття ними рис, які ми звикли бачити сьогодні. Ці перетворення почалися в середині 80-х років ХХ століття і кардинально змінили світогляд українського народу.

Про початок демократичних перетворень саме в цей час, висловлюють думку і ряд українських науковців, що досліджували питання періодизації розвитку освіти в Україні.

Зокрема, академік О. Сухомлинська, обґрунтувавши на основі культурно-антропологічного та цивілізаційного підходів періодизацію національної педагогічної думки в Україні, виділила у межах VI періоду (1920–1991) – українська педагогічна думка за радянських часів – етап IV (1985–1991) – становлення сучасного етапу розвитку української думки в рамках радянського дискурсу [13, с. 65–66].

Український науковець Н. Гупан виокремив у своїй класифікації як окремий етап розвитку історико-педагогічної думки в Україні середину 80-х – початок 90-х років ХХ століття і характеризує його як час переосмислення історико-педагогічного процесу з нових методологічних позицій і створення національної науки [6, с. 22].

Відомий український дослідник Л. Березівська також наголошує на важливості 1984–1991 років для демократичних перетворень в історії сучасної української освіти. Вона називає його часом зародження демократичних змін на тлі загальноосвітньої та

професійної школи і пропонує виділяти два підетапи, визначивши найважливіші тенденції:

I (1984–1988) – проголошення і реалізація радянської директивної реформи в контексті зародження демократичних змін та розвитку педагогіки співробітництва;

II (1988–1991) – переростання реформи в “дійову перебудову освіти” на засадах деідеологізації, деуніфікації та національного спрямування [3].

Варто зазначити, що дослідження її виокремлення суто вітчизняних педагогічних тенденцій означеного періоду є доволі непростим, оскільки Україна була невід’ємною складовою СРСР, а пріоритет з впровадження інновацій та передових технологій все таки був прерогативою російських науковців. Республіканські ж ініціативи мали значно менше шансів на реалізацію в авторитарно–централізованій країні рад. Республіканська еліта протягом усього часу існування СРСР були значно консервативнішою у підтримці ідей реформ та інновацій.

Однак, перш ніж перейти до розвитку вітчизняної освіти напередодні свого роду суспільного розлому (нагадаємо йдеться про другу половину 80–х – початок 90–х років XX століття) ми вважаємо за необхідне охарактеризувати освітню політику в СРСР в цілому, адже саме вона мала вирішальний вплив на розвиток вітчизняної педагогічної думки і погляди науковців про пріоритети та напрями вдосконалення галузі.

Характеризуючи розвиток освіти в цей час, О. Янкович зазначає, що його особливістю, як і попередніх періодів, є поєднання консервативних тенденцій із прогресивними (інноваційними): взаємозв’язок та взаємозалежність явищ суспільного–політичного життя та перетворень у навчальних закладах. Проте у 1981–1990–х роках, на думку вченого, поляризація цих тенденцій виражена більше ніж будь-коли раніше [16, с. 102].

У середині 80–х років XX ст. у розвитку українського суспільства та освітньої галузі відбулися революційні за своєю суттю процеси, якісно відмінні від тих, що вже були в історії держави та її шкільництва. У колишньому Радянському Союзі, куди все ще входила Україна як союзна республіка, з 1985 року за ініціативою лідера правлячої партії М. Горбачова розпочалася перебудова, яка передбачала реформування економічної сфери, демократизацію суспільного життя, зміну ідеологічних орієнтирів у бік гласності та виявлення думки громадян. Курс на прискорення соціально–економічного розвитку мав супроводжуватися використанням нових технологій, що вважалися невід’ємною частиною науково–технічної революції, необхідність якої усвідомлювало керівництво держави з огляду на економічну кризу в СРСР та його різке відставання від розвинутих країн [16, с. 102].

Це й не дивно, адже консервативні тенденції у суспільно–політичному житті та суперечливі процеси, що відбувалися в економіці республіки у період так званого “застою” (середина 60–х – початок 80–х років XX століття) позначилися і на духовній сфері суспільства. Суперечлива ситуація у царині освіти та культури в 1960–1980–х роках визначалася, з одного боку, посиленням ідеологічного диктату, консервацією

елементів і традицій “культового” періоду, а з іншого – пробудженням національної самосвідомості. Високі кількісні показники часто–густо не відповідали якісним зрушенням [12].

На важливість подій цього періоду для освіти вказує і Н. Ківльова: “... 80–ті роки XX століття самою історією виявилися розділені на дві п’ятирічки: до початку перебудови і після її проголошення. У першу п’ятирічку, в основному, продовжується попередній політичний і соціально–економічний курс. Друга ж половина 80–х років, досягнувши свого піку в 1988–89 роках, відкрила освітянам небачений до того часу простір для творчості. Все це було простимульовано закликами керівництва держави до гласності, демократизації життя, критиці недоліків, розвитку творчості і самоуправління” [8].

Науковець зауважує, що проголошена в 1984 році реформа школи (мається на увазі проект “Основні напрями реформи загальної і професійної школи”, схвалений Політбюро ЦК КПРС, Пленумом ЦК КПРС і Верховною Радою, цілий ряд важливих постанов ЦК КПРС і Міністерства освіти СРСР) не надто вплинула на освітню політику. Всі нововведення були зведені до трьох факторів: почалося навчання з шести років і школа стала одинадцятирічною; вчергове спробували покласти на старші класи школи не властиві їм функції професійної освіти і був взятий неспівмірний курс на навчання учнів основам інформатики [18].

Н. Ківльова слушно відзначає, що педагогіка СРСР ніколи не зіштовхувалась з такою різноманітністю ідей як наприкінці 80–х років XX століття. Все, що роками без надії на оприлюднення, публікацію чи публічні обговорення накопичувалось у столах чи умах не тільки педагогів, але й філософів, інженерів, батьків та всіх думаючих над проблемами освіти, бурхливим потоком вийшло на поверхню. До цього додалися також західні і східні педагогічні ідеї, які через книги, а також через приїжджих адептів проникали у вітчизняний освітній простір [8].

Такий інтенсивний процес творчості в освіті був би неможливим без початку демократичних тенденцій в суспільстві загалом. На цьому наголошує і російський вчений В. Булдаков. Він зазначає, що початок демократизації педагогічного процесу в радянській школі обумовлено спробою нового керівництва комуністичної партії, що прийшло до влади у 1985 році, знайти вирішення проблеми шкільної реформи, що, як ми уже згадували, була розпочата у 1984 році, однак носила формальний, косметичний характер і не дала відчутних результатів. [5, с. 59].

Вітчизняні науковці називають директивне реформування шкільної освіти, розпочате в 1984 році, суперечливим і неоднозначним. Одні визначають його періодом зародження демократичних змін у розвитку освіти й суспільства (С. Крисюк, А. Кузьмінський), інші – останньою спробою радянського уряду зберегти діючу систему освіти (Л. Березівська, О. Савченко, О. Сухомлинська). Загалом, на думку сучасних дослідників, ця реформа однозначно була приречена на невдачу, бо була ініційованою “згори”, проголошеною за наказом керівних структур, без розробки наукового психолого–педагогічного підґрунтя й відповідного фінансового забезпечення [4;

7; 11; 13]. Водночас учені вказують на значні зміни, що відбулись в результаті впровадження нововведень у радянський освітній простір [9, с. 6].

Своєрідною точкою відліку початку демократизації освіти в СРСР можна вважати публікацію у жовтні 1986 року під загальною назвою “Педагогіка співробітництва” 18 тез, що були підготовлені відомими радянським педагогами того часу: С. Лисенковою, В. Шаталимовим, І. Волковим, В. Караковським, М. Шетинініним, Ш. Амонашвілі та ін. Значення цієї публікації полягало у тому, що була сформована перша тенденція демократизації педагогічного процесу: в педагогіці співробітництва, як писав головний редактор учительської газети В. Матвєєв: “на передній план виходить ідея педагогічної рівності, педагогічних відносин між учнями та вчителями” [15].

Фактично з цього часу тенденції до демократизації педагогічного процесу почали переймати вчителі та викладачі по всьому СРСР, об’єднуючись у групи та школи для обміну досвідом і вивчення ідей та принципів передової педагогічної думки [5, с. 60].

Загалом реформаторські ідеї, спрямовані на демократизацію освітнього процесу у 1987–88 роках, на початку цього явища отримали розвиток в основному завдяки підтримці “зверху”, мається на увазі нормативні документи ЦК КПРС і союзного міністерства освіти. Однак, як тільки представники педагогічної громадськості відчули реальність втілення передових педагогічних думок, вони почали висувати і власні реформаторські пропозиції [5, с. 60].

В. Булдаков зазначає, що спочатку ідея реформи не підтримувалась у владних колах, але незабаром союзному керівництву стало зрозуміло, що “еволюційний характер реформи протирічить революційній суті перебудови, яка була розпочата партією. Однак, вже починаючи з кінця 1988 року, враховуючи складне соціально-економічне становище, влада “заморозила” демократичні перетворення в освіті та відклала їх “до кращих часів” [5, с. 60].

Разом з тим, багато прогресивних педагогів та педагогічних колективів прийняли нову концепцію і почали працювати в її руслі, інші ж, більш консервативні, продовжували чекати на дозвіл “зверху”. В результаті в освіті, як зрештою і в державі, в останні роки існування Радянського союзу спостерігалось своєрідне двовладдя – формально освітні заклади продовжували діяти у загальносоюзному руслі, однак, реально багато інновацій запровадили не чекаючи дозволу з центру. Зрештою, як відзначав Ч. Суїні, “у зв’язку з подальшим погіршенням економічного і соціального становища у Радянському Союзі увага керівництва була переключена із освітньої реформи на більш важливі національні проблеми” [17].

Згадані раніше факти щодо модернізації радянської освіти аж ніяк не мають наштовхувати нас на думку, що перехід від комуністичних ідеалів до ідеалів демократичних відбувався без перешкод. Не зважаючи на курс на демократизацію, фактично до початку 1990-х років побудова комунізму як ідеального суспільства вважалась пріоритетною при написанні наукових праць, підручників і посібників. І хоча самі автори робили дедалі більший наголос на гуманізм і демократичні цінності, лєнінська ідеологія “червоною ниткою”

проходила через їх зміст. Варто зазначити, що якщо у дидактиці та управлінні освітою все ж відбулися певні зрушення, то сфера виховання практично не зазнала змін.

Н. Ківльова наголошує, що сфера виховання була найбільш заідеологізованою, міфологізованою та контрольованою галуззю в шкільному житті. Формування переконаного комуніста-лєнінця, атеїста та непримиренного борця з чужою ідеологією подавалось як пріоритет навчального процесу [8].

Пошук нових шляхів в результаті перебудови соціально-політичного і соціально-економічного розвитку суспільства, що супроводжувався розпадом системи соціальних відносин, громадських структур, ідеологічним вакуумом, дегуманізацією і криміналізацією суспільства, мав руйнуючий вплив на виховання як одне із соціальних і культурологічних явищ [8].

Традиційна система виховання в навчальних закладах країни розпалась під натиском руйнівних сил. Не маючи потенційної можливості функціонувати так як раніше, але зберігши принципи тоталітарного підходу до виховання за наявності ідеологічно-педагогічної кризи, виховання анулювалось і замінювалось вузьким предметним навчанням дітей у школах [8].

І. Прокоп зазначає, що незважаючи на те, що на кінець 1980-х років з’явилися роботи, автори яких намагалися знайти нові підходи до вирішення виховних завдань, загалом науковці й педагоги-практики, які досліджували питання виховання у 80-ті роки ХХ століття, продовжували традиції, що заклали їх попередники, тобто працювали в межах тієї ж радянської парадигми, що панувала і в попередні роки. Її характеризують комуністична спрямованість, віра у всесилля виховних впливів на учнів, учителів та батьків, громадськості та учнівських організацій, намагання розвивати всі групи особистісних якостей школярів, орієнтація на досвід та стандартні підходи до виховання [10].

Головним завданням освіти було пристосувати людину до партійно-державного механізму, тобто зробити її слухняною і здатною до праці. Нав’язувалися ідеологічні штампи, псевдогромадянські риси; школа орієнтувалася лише на державні інтереси; здійснювалося нівелювання особистості, її стандартизація [10].

Сьогодні очевидним є те, що прийняті в радянській освіті норми загальнолюдського, національного, громадянського, сімейного та особистого життя людини трактувалися через призму віри в химерну ідею побудови “комуністичного” суспільства, члени якого виховані в дусі беззавітної віри в “світле майбутнє” і відданості комуністичній ідеї, безпомилковості вождів і їх творів, переконаності в необхідності постійної пильності, боротьби з ворогами комуністичної ідеології та ін. Проте з розвитком суспільних відносин міфічність ідеї “комуністичного раю” ставала більш вираженою, зрозумілою, у свідомості багатьох розхитувалася віра в комуністичні ідеали, що й зумовило формування у кінці 80-х – на початку 90-х років ХХ століття так званого “вакууму ідеалів” [14, с. 13].

Означивши тенденції розвитку радянської освіти в цілому, ми все ж вважаємо за необхідне виділити суто вітчизняні освітні тенденції, тим більше, що вони теж розвивалися доволі бурхливо, хоча і є менш відомими в порівнянні з загальносоюзними чи російськими доробками.

Статистичні дані промовисто свідчили про досягнення певного прогресу у розвитку освіти в УРСР протягом 1960–80-х років. Проте в умовах функціонування командно-адміністративної системи радянській школі не вдалося уникнути деяких негативних явищ. Запровадження всеобучу, створення нових навчальних закладів, нарощування кількості фахівців із вищою освітою відбувалося на тлі поглиблення ідеологізації та денационалізації навчально-виховного процесу. Освіта, рівень та якість підготовки фахівців, як у республіці, так і в СРСР у цілому, відставали від науково-технічного прогресу і не відповідали потребам часу [12].

Разом з тим, наслідком освітньої реформи середини 1980-х років і горбачовської Перебудови стали ряд важливих зрушень та нововведень в системі освіти республіки – зокрема почали впроваджуватись принципи гуманістичної педагогіки і педагогіки співробітництва, що, безумовно, мало позитивний вплив на навчальний процес.

Насамперед, зазначає В. Примакова, цінним було те, що увага педагогічної науки зосередилась на розробці, обґрунтуванні та висвітленні питань методичного забезпечення, готовності вчителів до творчої праці в умовах змін і нововведень; аналізі особливостей організації навчально-виховного процесу для дітей шестирічного віку; дослідженнях із проблем розвитку педагогічної майстерності, професіоналізму вчителів початкових класів на засадах гуманістичного та демократичного підходів. Перевагою було й те, що наприкінці 1980-х років в масовій початковій школі почали використовуватися ідеї розвивального навчання [9, с. 6].

Відчутний крок унаслідок шкільної реформи 1984 року було зроблено також у розвитку післядипломної освіти вчителів початкових класів. Інститути підвищення кваліфікації вчителів було проголошено науково-методичними центрами підвищення педагогічної майстерності, узагальнення й поширення передового досвіду вчительства. Відкриття в інститутах кафедр педагогіки та психології, сприяло посиленню наукового і навчально-методичного потенціалу закладів, розширення кола функцій, що на них поклалися [9, с. 6].

Тому, хоч освітні реформи й не дали очікуваних результатів, певні позитивні зрушення відбулись у діяльності різних структурних складових освітньої галузі. Визначною подією в розвитку педагогічної теорії та практики стало в цей час виникнення такого перспективного напрямку в освіті, як рух педагогів-новаторів, що за короткий термін набув популярності та прихильності з боку радянського шкільного вчительства.

Активними учасниками новоствореного, альтернативного державно-урядовому, громадсько-педагогічного руху стали тоді українські педагоги М. Гузик, О. Захаренко, В. Шаталов та ін. Виступаючи

за оновлення шкільної освіти на демократичних, гуманістичних засадах, вони піддавали критиці діючу систему освіти, офіційну педагогічну науку. Педагоги наголошували на необхідності забезпечення індивідуального підходу до дитини як повноцінної особистості, на важливості співпраці та співробітництва у взаємодії вчителя й учнів [13, с. 64].

Метою створення ініціативного новаторського руху була реалізація реформи шляхом створення демократичної, національної, гуманістичної системи шкільної освіти, вільної від ідеологічних нашарувань та заборон [4].

Передусім активістами пропонувалось запровадження в практику роботи школи досвід авторських шкіл та педагогічного новаторства (О. Захаренко, В. Сухомлинський, І. Ткаченко, В. Шаталов та ін.); визнання результатів і здобутків їх експериментальної діяльності офіційною педагогікою та урядом. Представники гуманістичного підходу закликали не до декларування й проголошення ідеї всебічного гармонійного розвитку учнів метою комуністичного виховання, а до реального його забезпечення засобами розширення уявлень про національну історію, культуру, духовність народу, тощо [9, с. 6–7].

Ю. Гільбух указував, що “педагогіка співробітництва зробила істотний крок у напрямі ліквідації в наших школах гіпертрофії (надмірного застосування) контрольної функції педагога й посилення натомість його організаційної функції”. Подальші події в контексті проголошення курсу на демократизацію суспільства дозволяють простежити поступове відновлення громадсько-педагогічного руху за реформування шкільної освіти на гуманістичних засадах [9, с. 9].

Всі вищезгадані тенденції знайшли своє відображення у працях вітчизняних учених. Однак, як зазначає О. Адаменко, донедавна історики педагогіки мало зверталися до аналізу процесів розвитку української педагогічної науки в другій половині ХХ століття, їх значно більше цікавило далеке минуле. Винятком є тільки дослідження педагогічної спадщини видатного педагога В. Сухомлинського. Разом з тим, останнім часом з'явилися роботи, автори яких розглядають питання розвитку української педагогіки в означений період. Почалося інтенсивне дослідження творчості І. Беха, О. Вишневецького, І. Зязюна, Г. Костюка, Д. Ніколенка, В. Поплужного, О. Савченко, О. Сухомлинської, С. Чавдарова та інших видатних педагогів-науковців другої половини ХХ ст. [1, с. 36].

Реконструкція історії української педагогічної науки необхідна для розуміння її теперішнього стану, прогнозування розвитку у майбутньому. Аналіз історичного процесу розвитку української педагогіки варто орієнтувати в майбутнє, намагатися знайти зв'язок минулого з сучасністю і з урахуванням виявлених тенденцій визначити шляхи її подальшого розвитку [1, с. 30].

Докторська дисертація О. Адаменко “Розвиток педагогічної науки в Україні в другій половині ХХ століття”, на наш погляд, є однією з тих праць, у яких найбільш ґрунтовно досліджена українська педагогічна думка того часу. Робота досліджує

педагогіку у контексті трьох її складових – дидактики, теорії виховання та теорії управління освітою, що дозволяє комплексно досягнути суть вітчизняних педагогічних процесів.

Науковець зазначає, що 80–ті – початок 90–х років ХХ ст. зв'язали між собою два етапи розвитку вітчизняної освіти. У цей час отримали продовження тенденції попередніх десятиріч та з'явилися паростки нових підходів до навчання та виховання [2, с. 25].

Ми погоджуємося з В. Примаковою, що на тлі реформи загальноосвітньої та професійної школи, завдяки відродженню демократичних тенденцій у другій половині 80–х років ХХ ст. педагогічною громадськістю та Міністерством освіти було зроблено перші спроби узгодженої побудови нової національної системи шкільної освіти в рамках формально діючої радянської системи на засадах гуманізму й демократизму [9, с. 9].

Хотілося б також відзначити, що головним тенденціями розвитку вітчизняної освіти в цей час були потужні гуманістичні тенденції, новаторство, та запровадження принципів педагогіки співробітництва, що викликали поступову переорієнтацію навчального процесу від принципів адаптаційної парадигми до парадигми особистісно-орієнтованого навчання.

Висновки. Питання ефективності освіти та виховання у всі часи було важливим та змушувало інтелектуалів та кращі уми світової науки шукати нові, раціональні шляхи здобуття знань. Саме тому побудова якісної освітньо-виховної системи є такою важливою для будь-якої держави – особливо зараз, в контексті входження світового та українського суспільства в еру інформації, комунікацій та технологій. Однак без минулого – немає майбутнього, а тому, щоб збудувати ефективну систему для отримання знань, слід вивчити та проаналізувати всі ті надбання, що ми вже встигли напрацювати протягом останніх десятиліть. Середина 80–х початок 90–х років ХХ століття – це той час, коли українська освіта почала набувати звичних нам сучасних рис, а тому дослідження тогочасних подій в розвитку галузі є вкрай важливим.

Загалом, проаналізувавши доробки українських та зарубіжних науковців, у яких вони досліджували головні тенденції розвитку національної освіти напередодні суспільного розлому (мається на увазі середина 80–х – початок 90–х років ХХ століття), можна зробити такі висновки:

1. Дидактичні матеріали містили значну кількість ідей і нововведень, реалізація яких без сумнів надавали б вітчизняній освіті можливість рухатися “у ногу з часом” та реагувати на ті виклики, які ставили перед нею технічний прогрес і розвиток громадянського суспільства. Однак інтенсивність впровадження цих ідей не “встигала” за бурхливими демократичними перетвореннями в державі.

2. У сфері управління освітою влада спочатку сама ініціювала процес змін, який, на її думку, мав сприяти, перш за все, скороченню, а то і ліквідації технічного відставання радянської науки і економіки від капіталістичних країн, адже не секрет що в радянській державі значно більше уваги приділялося технічним інноваціям та виробництву, ніж гуманітарним дисциплінам. Однак запустивши процес відкритості

суспільства та гласності, влада вже не змогла його контролювати і центробіжні процеси торкнулись усіх сфер життя СРСР.

3. Система виховання була найбільш заідеологізованою. Виховання підростаючого покоління у справжніх комуністів-ленінців, борців з релігією та імперіалістичними посяганнями було одним із “стовпів” радянської системи. Однак, оголошена в результаті перебудови демократизація, привнесла у виховання молоді повний сумбур, адже їм протягом кількох десятиліть твердили, що колективізм – найбільш досконала форма праці людини і це не піддавалося сумніву. Разом з тим, нові реалії розвитку суспільства, викликали потужні гуманістичні тенденції і виховання радянської людини почало схилитися до особистісно-орієнтованого підходу.

Список використаних джерел

1. Адаменко О. В. Розвиток педагогічної науки в Україні в другій половині ХХ століття : дис. ... докт. пед. наук : 13.00.01 / Адаменко Олена Вікторівна. – Луганськ, 2006. – 613 с.
2. Адаменко О. В. Розвиток педагогічної науки в Україні в другій половині ХХ століття: автореф. дис... докт. пед. наук: 13.00.01 / Адаменко Олена Вікторівна. – Луганськ, 2006. – 46 с.
3. Березівська Л. Періодизація формування шкільної освіти в Україні за радянської доби [Електронний ресурс] / Л. Березівська. – Електронні дані (1 файл). – Режим доступу: http://library.udpu.org.ua/library_files/istoruk_ped_almanax/2011/2011_1_10.pdf. – Назва з екрану.
4. Березівська Л. Радянська реформа загальноосвітньої і професійної школи у руслі зародження демократичних змін в УРСР (1984–1988) / Л. Березівська // Молодь і ринок. – 2008. – № 1 (36). – С. 25–31.
5. Булдаков В. Е. Демократизація педагогічного процесу в советській образовательній школі в період перестройки / В. Е. Булдаков // Ярославский педагогический вестник. – 2012. – № 12. – Т. II (Психолого-педагогические науки). – С. 58–62.
6. Гупан Н. М. Українська історіографія історії педагогіки / Н. М. Гупан. – К. : А.П.Н., 2002. – 224 с.
7. Днепров Э. Д. Современная реформа образования в России: исторические предпосылки, теоретические основания, этапы подготовки и реализация : автореф. дис. ... докт. пед. наук : спец. 13.00.01 “Общая педагогика” / Э. Д. Днепров. – СПб., 1994. – 88 с.
8. Кивлева Н. Образование в России второй половины ХХ века [Електронний ресурс] / Н. Кивлева. – Електронні дані (1 файл). – Режим доступу: <http://www.proza.ru/2013/04/15/20> – Назва з екрану.
9. Примакова В. В. Новаторський педагогічний рух у 80–ті роки ХХ століття / В. В. Примакова // Таврійський вісник освіти. – № 1 (45). – Ч. II. – С. 5–9.
10. Прокоп І. Історико-педагогічний аналіз мети виховання у радянській школі 1969–1980-х рр. [Електронний ресурс] / І. Прокоп. – Електронні дані (1 файл). – Режим доступу: arg.chnu.edu.ua/.../Мета%20виховання%20у%20радянській%20школі. – Назва з екрану.
11. Савченко О. Я. Етапи реформування змісту шкільної освіти в Україні за роки незалежності / О. Я. Савченко // Розвиток педагогічної і психологічної наук в Україні 1992–2002 : зб. наук. пр. до 10-річчя АПН України / АПН України. – Х. : ОВС, 2002. – Ч. 1. – С. 210–227.
12. Стан освіти, науки і культури в середині 1960–х – у 1980–х рр. [Електронний ресурс] / за матеріалами сайту www.ebk.net.ua. – Електронні дані (1 файл). – Режим доступу: http://www.ebk.net.ua/Book/history/mitsyk_iu/part23/2303.htm. – Назва з екрану.
13. Сухомлинська О. В. Історико-педагогічний процес: нові підходи до загальних проблем / О. В. Сухомлинська. – К. : А.П.Н., 2003. – 68 с.
14. Теоретичні основи педагогіки / за ред. О. Вишневецького. – Дрогобич, 2001. – 268 с.
15. Школа і новаторство // Учительская газета. – 1987. – 11 апреля. – С. 3.
16. Янкович О. І. Освітні технології в історії вищої педагогічної освіти України (1957–2008) : монографія / за ред.

В. М. Чайки. – Тернопіль : підручники і посібники, 2008. – 320 с.

17. Sweeney C. Impact of Perestroika and Glasnost on Soviet Education: a Historical Perspective for Follow-On Research [Електронний ресурс] / Chuck Sweeney. – Режим доступу : <http://www.friends-partners.org/oldfriends/education/russian.education.research.html>.

References

1. Adamenko O. V. Rozvytok pedagogichnoi nauky v Ukraini v drugij polovyni XX stolittja : dys. ... dokt. ped. nauk : 13.00.01 / Adamenko Olena Viktorivna. – Lugans'k, 2006. – 613 s.

2. Adamenko O. V. Rozvytok pedagogichnoi nauky v Ukraini v drugij polovyni XX stolittja : avtoref. dys. ... dokt. ped. nauk : 13.00.01 / Adamenko Olena Viktorivna. – Lugans'k, 2006. – 46 s.

3. Bereziv's'ka L. Periodyzacija formuvannja shkil'noi osvity v Ukraini za radjans'koi doby [Elektronnyj resurs] / L. Bereziv's'ka. – Elektronni dani (1 fajl). – Rezhym dostupu : http://library.udpu.org.ua/library_files/istoruk_ped_almanax/2011/2011_1_10.pdf. – Nazva z ekranu.

4. Bereziv's'ka L. Radjans'ka reforma zagal'noosvitn'oi i profesijnoi shkoly u rusli zarodzhennja demokratychnyh zmin v URSR (1984–1988) / L. Bereziv's'ka // Molod' i rynok. – 2008. – № 1 (36). – S. 25–31.

5. Buldakov V. E. Demokratizacija pedagogicheskogo processa v sovetskoj obrazovatel'noj shkole v period perestrojki / V. E. Buldakov // Jaroslavskij pedagogicheskij vestnik. – 2012. – № 12. – Т. II (Psihologo-pedagogicheske nauki). – S. 58–62.

6. Gupan N. M. Ukrain's'ka istoriografija istorii pedagogiky / N. M. Gupan. – K. : A.P.N., 2002. – 224 s.

7. Dneprov Je. D. Sovremennaja reforma obrazovanija v Rossii: istoricheskie predposylki, teoreticheskie osnovanija, jetyapy podgotovki i realizacija : avtoref. dis. ... dokt. ped. nauk : spec. 13.00.01 "Obshhaja pedagogika" / Je. D. Dneprov. – Spb., 1994. – 88 s.

8. Kivleva N. Obrazovanie v Rossii vtoroj poloviny XX veka [Elektronnyj resurs] / N. Kivleva. – Elektronni dani (1 fajl). – Rezhym dostupu : <http://www.proza.ru/2013/04/15/20> – Nazva z ekranu.

9. Prymakova V. V. Novators'kyj pedagogichnyj ruh u 80–ti roky XX stolittja / V. V. Prymakova // Tavrijs'kyj visnyk osvity. – № 1 (45). – Ch. II. – S. 5–9.

10. Prokop I. Istoryko-pedagogichnyj analiz mety vyhovannja u radjans'kij shkoli 1969–1980–h rr. [Elektronnyj resurs] / I. Prokop. – Elektronni dani (1 fajl). – Rezhym dostupu : arr.chnu.edu.ua/.../Meta%20vyhovannja%20u%20radjans'kij%20shkoli. – Nazva z ekranu.

11. Savchenko O. Ja. Etyapy reformuvannja zmistu shkil'noi osvity v Ukraini za roky nezalezhnosti / O. Ja. Savchenko // Rozvytok pedagogichnoi i psihologichnoi nauk v Ukraini 1992–2002: zb. nauk. pr. do 10-richhja APN Ukrainy / APN Ukrainy. – H. : OVS, 2002. – Ch. I. – S. 210–227.

12. Stan osvity, nauky i kul'tury v seredyni 1960–h – u 1980–h rr. [Elektronnyj resurs] / za materialamy sajtu www.ebk.net.ua. – Elektronni dani (1 fajl). – Rezhym dostupu : http://www.ebk.net.ua/Book/history/mitsyk_iu/part23/2303.htm. – Nazva z ekranu.

13. Suhomlyns'ka O. V. Istoryko-pedagogichnyj proces: novi pidhody do zagal'nyh problem / O. V. Suhomlyns'ka. – K. : A.P.N., 2003. – 68 s.

14. Teoretychni osnovy pedagogiky / za red. O. Vyshevs'kogo. – Drogobych, 2001. – 268 s.

15. Shkola i novatorstvo // Uchitel'skaja gazeta. – 1987. – 11 aprelja. – S. 3.

16. Jankovych O. I. Osvitni tehnologii v istorii vyshhoi pedagogichnoi osvity Ukrainy (1957–2008): monografija / Za red. V. M. Chajky. – Ternopil' : pidruchnyky i posibnyky, 2008. – 320 s.

17. Sweeney C. Impact of Perestroika and Glasnost on Soviet Education: a Historical Perspective for Follow-On Research [Elektronnyj resurs] / Chuck Sweeney. – Rezhym dostupu : <http://www.friends-partners.org/oldfriends/education/russian.education.research.html>.

Hryvniak B. L., assistant of the Department of Social Communication and Law, Institute of Humanities and Public Administration, Ivano-Frankivsk National Technical University of Oil and Gas (Ukraine, Ivano-Frankivsk), rommel82@mail.ru

The development tendencies of national education during the second half of 1980th – the beginning of 1990th years of XX century

The development tendencies of education in Ukraine during the second half of 1980th – the beginning of 1990th years are analyzed in the article. In particular the basic principles of education policy in the USSR and its influence on the national pedagogical ideas are outlined. The views of national scholars about priorities and

directions of possible improvements in the field are studied. The positive influence of humanistic tendencies in the society on the development of education is also characterized. It is determined even if some improvements were observed in the field of didactics and education management during the researched period, there were little changes in the field of education. It is proved that the development of national education then was facilitated by the powerful humanistic tendencies, innovations and implementing the principles of cooperation pedagogy which caused the reorientation of educational process from principles of adaptive paradigm to paradigm of person-oriented teaching.

Keywords: knowledge, education development, education policy, humanitarian tendencies, cooperation pedagogy, person-oriented teaching.

Григнак Б. Л., асистент кафедри соціальних комунікацій і права, Інститут гуманітарної підготовки і державного управління, Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу (Україна, Івано-Франківськ), rommel82@mail.ru

Тенденции развития отечественного образования во второй половине 80–х – в начале 90–х годов XX столетия

Проанализировано тенденции развития образования в Украине во второй половине 80–х – в начале 90–х годов XX столетия, в частности очерчено главные принципы образовательной политики в СССР того времени и ее влияние на национальную педагогическую мысль. Исследовано взгляды отечественных ученых на приоритеты и направления возможного усовершенствования работы отрасли, а также дана характеристика позитивному влиянию гуманистических тенденций в обществе на развитие образования. Определено, что если в сфере дидактики и управления образованием в исследуемый период наблюдались некоторые преобразования, то сфера воспитания практически не испытала изменений. Доказано, что развитию отечественного образования в это время способствовали мощные гуманистические тенденции, новаторство и внедрение принципов педагогики сотрудничества, что вызвало переориентацию педагогического процесса от принципов адаптационной парадигмы к парадигме личностно-ориентированного обучения.

Ключевые слова: знания, развитие образования, образовательная политика, гуманистические тенденции, педагогика сотрудничества, личностно-ориентированное обучение.

* * *

УДК 94(477)“1990/1991”

Апальков М. В.
здобувач, Центр дослідження українсько-польських відносин Інституту українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України (Україна, Львів), oleg-muravskiy@ukr.net

ВПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕМЕНТІВ РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ ЛЬВІВСЬКОЮ ОБЛАСНОЮ РАДОЮ ПЕРШОГО ДЕМОКРАТИЧНОГО СКЛИКАННЯ У 1990–1991 РР.

Проанализовано соціально-економічні реформи Львівської обласної ради першого демократичного скликання в контексті суспільно-політичних процесів в УРСР. Охарактеризовано соціально-економічний стан Львівської області наприкінці 1980–х рр., визначено особливості формування елементів ринкової економіки у Львівській області. Особливу увагу звернено на Концепцію переходу Львівської області на ринкові відносини, Концепцію роздержавлення сільського господарства, Концепцію вирішення житлової проблеми визначено їх позитивні та негативні сторони, перспективи впровадження. Відзначено, що нормативно-правові акти заклали підґрунтя реформ, однак не вирішили численних проблем місцевого населення, а взяті заходи (створення кооперативів, роздержавлення підприємств, організація фермерських господарств, зважена фіскальна політика) не принесли бажаних результатів.

Ключові слова: Львівська обласна рада, ринкова економіка, реформи.

Однією із найбільшочіших проблем Львівської обласної ради першого демократичного скликання став комплекс питань, пов'язаних із налагодженням безперебійного постачання продовольчих товарів для населення, підтримкою агропромислового комплексу регіону, запобіганням корупції і спекуляціям товарів першої необхідності, безгосподарності підприємств. Вирішити проблему у локальному масштабі Львівська обласна рада сподівалася шляхом введення елементів ринкової економіки.